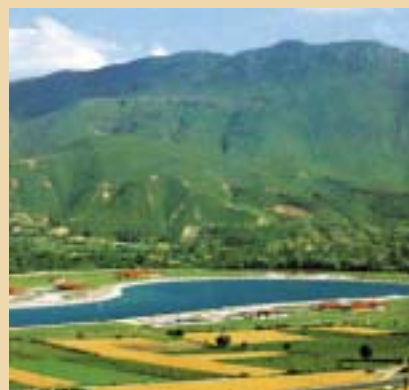

Квалитетот и културата на живеењето не се мерат само со квантитетот на новogradбите, станбените, угостителските или стопанските простори туку и според квадратите зелени површини по глава на жител во еден град. Се чини дека токму заради недостатокот од зелени површини Скопје веќе одамна заостанува зад светските стандарди. Тоа се однесува на зелените површини во самиот град.

Но, животот тешко може да функционира без она што се нарекува поширока природна околина, која е во функција на хуманото човеково живеење. Урбаното сè повеќе ќе тежнее кон еколошка и секаков друг вид деструкција ако се затвори самото во себе, без "воздушните вентили" на облагородената природа и околина. Со нивното поголемо присуство и негување човекот само си го продолжува животот.

Скопје полека но сигурно ја губеше својата природна околина по која било познато од памтивека, а по која беше препознатливо и во последниве неколку децении. Еве и неколку конкретни примери за тоа.

Денес тешко може да се каже дека планината Водно ги претставува стандардите од пред неколку децении, иако овој простор и натаму е еден вид "бели дробови" на градот. И покрај изградбата на езерото "Треска", комплексот Матка можеби само потсетува на својот некогашен сјај. Веќе одамна ги нема плажите на Вардар, а за жал, исчезнаа и оние на реката Треска. Сакате како некогаш да минете пријатни часови на Чардак? Обидете се, за жал, нема да успеете. Барем не така како што било порано. Престојот во убавините на манастирите и излетиштата во Скопска Црна Гора, исто така, преминуваат во убаво секавање, иако овој крај ја поседува волшебната сила на непосредниот допир со природата.

Марковиот манастир и Китка - ни стануваат сè подалечни. Катланово, објектите околу Катлановската Бања, особено популарниот мотел - денес се само далечен сон. Или некаква бледа имитација на некогашниот непосреден контакт со природата. Колку што Скопје повеќе урбано се раз-

вива и се шири, толку неговата природна околина како култивиран простор "за бегство" - сè повеќе се стеснува!

Некогаш, престојот во излетиштето Сарај беше настан кој спонтано го опевавме во писмените задачи во училиштата или во интимните стихови испишани во тетратките. По скопскиот катастрофален земјотрес, беше откриен но-

виот рај на плажите на Треска. Просторот од плажата кај Кривината, па сè до утоката на Треска во реката Вардар кај Сарај, беше дивина и земен рај во кој секојдневно бегавме од вжештениот град. Езерото Матка кај браната и црквата "Св. Андреа" беа еден вид митско место - неповторливо единство на природата, младоста, љубовта и духовната традиција.

Во времето на нашето детство, многумина скопјани, особено мајсторите од Чаршијата, со своите семејства на запрежни коли доагаа за да се одморат во манастирите на Скопска Црна Гора. Тоа беа најубавите летни одмори, без туристички агенции и без било каква пропаганда за селски туризам. Пред стотина години, имотните скопски

нарскиот дом некако "врзува" крај со крај, Милениумскиот крст допрва треба да заживее. Упорни и "непобедливи" се само планинарите кои секоја недела ја искажуваат својата љубов кон планината. Не од навика, туку затоа што убавината веќе им станала навика. Патината на времињата и убавината на природата на "Св. Пантелејмон" во Нерези сè повеќе ги проголтува новото угостителство, кое со своите "кич" надградби и покриени тераси знае вештачки да ѝ се наметне на природата. Претставниците на УНЕСКО веќе упатуваат сериозни забелешки за деградацијата на просторот околу црквата. Европа сè повеќе бара да се негува она што го нарекува "културен простор", без оглед дали тој директно е поврзан со некој споменик или, пак, не е.

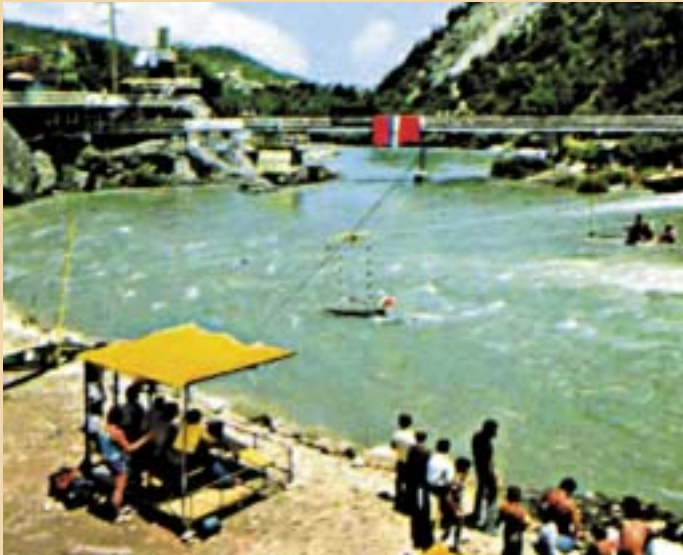
Од секогаш Скопје било познато по своите излетнички места, а во старите записи пишува дека неговите жители оделе на излети дури и во доцна есен. Излетнички места биле и Тафталице (конаците на Гали-бег), потоа Капиштец, Тасино чешмиче, просторот кај Француските гробишта... Денес тие речиси се наоѓаат во центарот на градот.

Иако скопскиот Градски парк е богат и убав, постарите жители сè уште копнеат по стариот парк кој постоеше

Dani lo
KOCEVSKI

ПРАШУМА ОД ЗЕЛЕНИЛО?

пред земјотресот и по неговата "дивина", "прашумата" од некогашните стари стебла, по оној "трет дел" и неговите лавиринти. За волја на висината, денес Скопје има помалку паркови отколку што имало некогаш.

Ги нема ниту малите парчиња од типот на денешниот Жена борец, со кои било "раззеленето" цело Скопје - од центарот до стариот дел на градот и Чаршијата - пред старата зграда на ЦК и Даут-пашиниот амам, пред стоконата кука "Илинден"... Големи парковни површини имало и во Чаир, (повеќе отколку денес), кај Млин-балкан, кај

денешната Нова железничка станица.

Не, урбаното не може да постои без природната околина, која му дава живот и без која тоа е осудено на пропаст. Време е да се разбудиме од сонот и да се вратиме на себеси. Да освоиме нови простори, но да ги вратиме и старите кои неразумно ги напуштивме, ги поттурнавме и ги забравивме, погрешно мислејќи дека во бетонските урбани гнезда сме си доволни самите на себе. "Џунглата на асфалтот" треба осмислено да ја заменуваме со "прашуми" и со оази од зеленило. ●

НЕДЕЛНИКОТ "МАКЕДОНСКО СОНЦЕ" И ИЗДАВАЧКАТА КУЌА "ТАБЕРНАКУЛ" ВО ЗАЕДНИЧКА АКЦИЈА! МАКЕДОНСКИ КЛУБОВИ И ЦРКОВНИ ЗАЕДНИЦИ ОД ДИЈАСПОРАТА, ОСНОВНИ И СРЕДНИ УЧИЛИШТАТА ОД РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ИСПРАТЕТЕ НИ ВАШИ НЕСЕКОЈДНЕВНИ И ИНТЕРЕСНИ НАПИСИ ЗА СВОИТЕ АКТИВНОСТИ, ПРОЕКТИ, ПОСТИГНУВАЊА И СЛИЧНО. ЌЕ ИМАТЕ МОЖНОСТ ТОКМУ ВИЕ ДА ДОБИЕТЕ КОМПЛЕТ КНИГИ ОД "ТАБЕРНАКУЛ", КОИ ЕДНАШ МЕСЕЧНО ЌЕ ИМ СЕ ДОДЕЛУВААТ НА НАЈУСПЕШНИТЕ, НАЈДОБРИТЕ И НАЈВРЕДНИТЕ. ЗА ВАШИТЕ АКТИВНОСТИ ИНФОРМИРАЈТЕ НЕ ПО ЕЛЕКТРОНСКИ ПАТ ИЛИ ПО ПОШТА! УЛ. "ЛЕНИНОВА" БР. 87, 1000 СКОПЈЕ REDAKCIJA@MAKEDONSKOSONCE.COM

УЧЕБНИЦИ

Од 1986 година Табернакул започнува со издавање учебници за основно, а потоа и за средно образование. Со изборот на авторските тимови, нивниот пристап и со новиот графички дизајн, Табернакул се обидува да воспостави нови, повисоки стандарди во македонското учебничарство.

ТАБЕРНАКУЛ

31 15 329; 31 27 073
книжарница 31 23 058

contact@tabernakul.com.mk
www.tabernakul.com.mk

